

כשהוא אומר "לא ימוש ספר התורה הזה מפיד" הוי אומר לעמל תורה נברא... (דרך החיים).

רבי מנחם-מנדל מוויטבסק, בעודו נער, למד תורה אצל ה"מגיד ממזריטש", והרב היה מחבב מאד את תלמידו על כשרונו וחריפותו, פעם אחת לפנות ערב לאחר הלימוד, ראה ה"מגיד" והנה מנדלי תלמידו מתרוצץ בחצר, כובעו שמוט לו לצד והוא צוחק ומשתובב, ועליז ביותר, והריהו מעכבו ושואל אותו: לשמחה מה זו עושה? כמה דפים גמרא למדת היום?

— ששה דפים גמרא! — משיב מנדלי, כמחזיק טובה לעצמו.

— ככה? — מניד "המגיד" את ראשו, אם לאחר ששה דפים גמרא הכובע כבר שמוט הצידה, כמה דפים גמרא צריך ללמוד כדי להוריד לגמרי את הכובע מהראש?

— הבין מנדלי את הרמז הדק שבמלים הללו, והוא נמלט אל קרן-זווית ופרץ בבכיה... יגמר החכמה 109663

אין לשמור את התורה והידיעות שאדם רכש רק לעצמו

אם למדת הרבה תורה, אל תשמור ידיעותיך לעצמך, אלא תעבירם ותלמדם אחרים, כי לכך נוצרת — להיטיב עם אחרים, ללמדם תורה". (מדרש שמואל) "דרש ר' נחמן בנו של ר' חסדא; מהו שנאמר "לריח שמניך טובים" (שיר השירים — א, ג) — למה תלמיד חכם דומה? לצלוחית של פליטון (שמן שמדיף ריח נעים) מגולה — ריחה נודף, מכוסה — אין ריחה נודף". (עבודה זרה לה, ב) אמר רב יהודה אמר רב: כל המונע הלכה מפי תלמיד כאילו גוזלו מנחלת אבותיו, שנאמר "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב" (דברים לג, ד) — מורשה היא לכל ישראל מששת ימי בראשית... ואם למדו מה שכרו? זוכה לברכות כיוסף... (סנהדרין צא-ב)

אם למדת תורה הרבה — אל תשמרנה רק לעצמך

כשנפטר רבי ישעיה, רבה של פרנקפורט, הניח אחריו שלש קושיות חמורות, וצוה לפני מותו שהאדם שידע לתרץ שלשת הקושיות הללו ימלא את מקומו.

משכלו ימי אבלו, שלחה קהלת פרנקפורט שלשה מנכבידי גדולי תורה